

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.93>

УДК 636.5:657(477)"364"

В. В. Овчарук,

аспірант,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1035-859X>

СУЧАСНИЙ СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ГАЛУЗІ ПТАХІВНИЦТВА В УКРАЇНІ (В УМОВАХ ВІЙНИ)

V. Ovcharuk,

Postgraduate student,

National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine

CURRENT STATE OF ACCOUNTING IN THE POULTRY INDUSTRY IN UKRAINE (IN THE CONDITIONS OF WAR)

В сучасних умовах економічних відносин та викликів, спричинених воєнними діями в Україні, призвели до зростання вимог щодо системи обліково-аналітичного забезпечення в управлінні підприємств галузі птахівництва. Праця вітчизняних товаровиробників та посилення конкурентоздатності на внутрішньому ринку, підвищення їх виходу на міжнародні ринки ускладнилися через нестабільну політичну та військову ситуацію в середині країни. Це вимагає від птахівничих підприємств гнучкості при прийнятті рішень та оперативного реагування на зміни в

сучасному економічному середовищі. Відповідно вдосконалення потребує і система бухгалтерського обліку такої важливої галузі як птахівництво. Тому, обліково-аналітичне забезпечення є ключовим елементом в управлінні підприємством. Ефективна система обліку та аналізу дозволяє приймати своєчасні рішення, здійснювати аналіз виробництва й реалізації продукції птахівництва та підвищувати частку підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках. Правильна сучасна побудова бухгалтерського обліку дозволить систематизувати інформацію для задоволення потреб системи управління, сформулювати сучасні методи аналізу з метою підвищення конкурентоспроможності продукції птахівництва. Важливим є і відображення в обліку якісних показників продукції птахівництва та визначення шляхів збільшення обсягів реалізації, що в свою чергу збільшить фінансові результати підприємства.

In modern conditions of economic relations and challenges caused by military actions in Ukraine, have led to increased requirements for the accounting and analytical support system in the management of poultry enterprises. The work of domestic producers and strengthening their competitiveness in the domestic market, increasing their access to international markets have become more complicated due to the unstable political and military situation in the country. This requires poultry enterprises to be flexible in making decisions and respond promptly to changes in the modern economic environment. Accordingly, the accounting system of such an important industry as poultry farming also needs improvement. Therefore, accounting and analytical support is a key element in enterprise management. An effective accounting and analysis system allows you to make timely decisions, analyze the production and sale of poultry products, and increase the share of the enterprise in the domestic and foreign markets. The correct modern construction of accounting will allow you to systematize information to meet the needs of the management system, form modern methods of analysis in order to increase the competitiveness of poultry products. It is also

important to reflect in the accounting the quality indicators of poultry products and determine ways to increase sales volumes, which in turn will increase the financial results of the enterprise.

The article considers the problems of accounting organization in poultry farming. The existing system of accounting and analytical support for the management of the poultry production process in wartime conditions at Ukrainian enterprises is analyzed and proposals are developed to increase its efficiency. The impact of military operations in Ukraine is analyzed, the problems faced by the industry in the context of the conflict are highlighted, and recommendations are given for overcoming difficulties and optimizing the management of poultry production. In general, a comprehensive approach is proposed to solving the problems of accounting and analytical support for the management of enterprise activities during wartime in order to increase the efficiency of the industry and ensure its stable development.

Ключові слова: бухгалтерський облік, обліково-аналітичне забезпечення, організація, галузь птахівництва, управління, конкурентоспроможність, продукція птахівництва, контроль.

Keywords: accounting, accounting and analytical support, organization, poultry industry, management, competitiveness, poultry products, control.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Унаслідок війни в Україні галузь птахівництва досить суттєво почала відчувати наслідки конфлікту. Загалом цей сектор стикнувся зі значними викликами і проблемами. Птахівництво є важливою галуззю, оскільки забезпечує внутрішній ринок важливою продукцією як м'ясо, яйця та має значний експортний потенціал. Серйозною проблемою стала нестабільність ситуації в країні, втрата чи пошкодження птахівничих комплексів, що призвело до скорочення виробництва птахопродуктів, створення деяких складностей з

експортом та імпортом, а також підвищення витрат на їх виробництво через зростання цін на паливо-мастильні матеріали та корми. Крім того, війна привела до ускладнення і умов праці для працівників галузі та зменшення кількості фахівців з ведення обліку продукції птахівництва. Недоліки в системі обліково-аналітичного забезпечення управління виробництвом на українських птахопідприємствах призвели до посилення конкуренції на внутрішньому ринку та зниження конкурентоздатності місцевих виробників. Тому, важливо підтримувати і розвивати галузь птахівництва в Україні, вести пошук шляхів подолання труднощів та забезпечувати підтримку даного сектору для подальшого розвитку, вдосконалювати систему обліку, оподаткування, контролю та аналізу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням і розвитком теорії та практики організації бухгалтерського обліку виробництва агропродовольчої продукції займалися ряд науковців, серед яких: Жук В., Бездушна Ю., Попко Є., Остапчук С., Іщенко Я. та інші вчені. Однак, в їх працях не повною мірою розкриті проблеми бухгалтерського обліку в галузі птахівництва.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розуміння конкретних проблем і перешкод, з якими стикаються підприємства, при веденні бухгалтерського обліку в птахівництві, та вдосконалення практики бухгалтерського обліку в даній галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2023 році виробництво курятини в Україні продовжувало відновлюватися завдяки низькій вартості кормів, стабільному енергопостачанню та макроекономічному середовищу. Зіткнувшись зі зниженням цін на м'ясо птиці на світовому ринку в перших трьох кварталах 2023 року, українські виробники м'яса птиці зосередилися на імпортозаміщенні на внутрішньому ринку та експорті до Європейського Союзу в рамках безмитного та безквотного доступу, наданого Україні на знак солідарності після повного вторгнення Росії. Очікується, що відновлення виробництва продовжиться у 2024 році, оскільки галузь адаптується до

воєнних потрясінь. Деякі нові квоти, запропоновані ЄС, можуть обмежити український експорт птиці в 2024 році до середніх обсягів 2022-2023 років. Якщо цей ринок буде обмеженим, очікується, що галузь знову зосередиться на експорті на інші ринки. Прогноз залишається нестійким через фактори, пов'язані з війною [6].

Аналітики BDO провели дослідження українського ринку птахівництва та зазначили, що не дивлячись на значний вплив війни на галузь, особливо в районах з основними виробничими потужностями, більшість великих виробників відновили діяльність, ринок поступово стабілізується, а виробництво підтримується як на внутрішньому попиту, так і можливостям експорту. Адаптація підприємств до нових умов, підтримка галузі через державні і міжнародні програми, пошук альтернативних маршрутів щодо перевезення (збуту) продукції птахівництва, сприяють відновленню аграрного сектору в цілому [7]. Все це потребує відображення достовірної, чіткої і повної інформації в обліку кваліфікованими фахівцями даної галузі.

Виділимо основні проблеми бухгалтерського обліку в птахівництві в умовах війни:

- Недостатня кваліфікація бухгалтерів: не всі працівники бухгалтерської служби мають достатню кваліфікацію для ведення обліку на підприємствах галузі птахівництва в умовах війни; відсутність фахівців з обліку галузевого напрямку.

- Наявність сучасних програмних продуктів: використання багатьма підприємствами застарілих комп'ютерних програм, що не дозволяє ефективно вести облік.

- Недостатність фінансування: відсутність коштів в достатньому розмірі на підтримку галузі птахівництва.

Якщо зануритися в історію, то наявність спеціального режиму оподаткування полягала в тому, що сільськогосподарські товаровиробники суми податку на додану вартість за операціями з постачання товарів власного виробництва не сплачували до бюджету, а перераховували на спеціальні

рахунки, і в подальшому такі кошти використовувалися ними на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення. З 1 січня 2017 року спеціальний режим оподаткування було скасовано, унаслідок чого птахівничі господарства почали сплачувати податок на додану вартість від операцій із поставки продукції власного виробництва до бюджету на загальних підставах, а з 1 січня 2022 року птахівництво позбавлене можливості перебувати і на спрощеній системі оподаткування. Отже, на сьогодні птахівничі господарства позбавлені основних податкових пільг і повинні сплачувати податки та збори в повному обсязі, що призвело до суттєвого збільшення податкового навантаження на них і негативно вплинуло на розвиток птахівництва загалом [1].

В проєкті Нової аграрної політики, як частини Плану відновлення України, визначені пропоновані джерела фінансування: державний бюджет, міжнародні кредити та донорська допомога ЄС [5]. Це також потребує формування інформації в обліку з даних питань та здійснення контролю за використанням коштів з підтримки птахівництва.

Також зазначимо, що перспективи розвитку бухгалтерського обліку в галузі птахівництва пов'язані з:

- Впровадженням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності: підвищення рівня прозорості і порівнянності показників фінансової звітності.
- Подальшого розвитку і вдосконалення електронного документообігу: відбувається спрощення обміну документами, інформацією та зменшується ризик втрати інформації; застосування засобів підвищення керованості безпекою облікової інформації.
- Вибором сучасних програмних продуктів: автоматизація багатьох облікових процесів та підвищення ефективності роботи бухгалтерів забезпечується значною кількістю програмних продуктів, які може використовувати бухгалтерська служба для ведення обліку.

Враховуючи ці виклики, для птахівництва в Україні вкрай необхідно адаптувати практику бухгалтерського обліку до поточних умов війни, використовуючи технології, автоматизацію та аналітику даних для підвищення точності фінансової звітності, прийняття рішень і стійкості до невизначеності. Дослідження та інновації в методологіях бухгалтерського обліку, адаптованих до унікальних обставин воєнного часу, можуть мати вирішальне значення для вирішення цих проблем і стимулювання сталого зростання в секторі птахівництва.

Поточний стан бухгалтерського обліку в птахівництві не повною мірою відповідає статусу прозорості, але все ж інформація формується по господарських операціях за поточними даними та бухгалтери спираються на дотримання нормативних актів, незважаючи на складні обставини війни. Деякі з ключових питань і викликів, з якими стикаються птахофабрики під час ведення обліку в Україні в період війни, на нашу думку, можуть включати певні елементи (табл. 1).

На даний час, Україна стикається з численним викликами у птахівництві під час війни, що в свою чергу вимагає і якісної організації бухгалтерського обліку. До основних проблем його організації у даній галузі можна віднести:

1. Нестабільність ситуації: воєнні дії призводять до нестабільної ситуації на ринку, що може ускладнювати прогнозування попиту і здійснювати чіткий аналіз фінансового стану діяльності птахопідприємств. Вирішити цю проблему допоможе правильна організація обліку та аналізу на підприємстві із створення положень, інструкцій, гнучких фінансових моделей для планування та ведення бухгалтерського обліку й оцінки його діяльності. Це дозволить швидко в часі коригувати плани і прогнози в умовах змін. Потрібно використовувати сценарний аналіз та розробляти книги (реєстри) з визначенням ризиків (постійним їх коригуванням). Також необхідно активно відстежувати зміни на ринку та умовами опрацювання і

збереження облікової документації по поточній ситуації. Регулярний аналіз допоможе швидше адаптувати облік до нових сучасних вимог.

Таблиця 1. Ключові питання і виклики, з якими стикаються птахофабрики при веденні обліку в Україні під час війни

Ключові питання	Виклики	Облік
1. Економічна нестабільність	конфліктні ситуації; коливання обмінних курсів; інфляція.	вплив даних факторів на фінансові показники та звітність птахофабрик; розробка ефективної стратегії управління ризиками за даними обліку (для забезпечення фінансової стійкості та безперервності діяльності підприємства); хеджування валютних ризиків; облік та страхування майна і виробничих ризиків; створення резервного капіталу
2. Збої в ланцюжку постачання	вплив війни на ланцюги постачання; затримка на доступність до основних ресурсів, як корми, вода та засоби захисту птиці	вплив на витрати виробництва та визнання доходу в бухгалтерському обліку; посилення внутрішнього контролю за операціями із запасами, доходам і витратами на стадіях постачання, виробництва, збуту; розробка детальних інструкцій, які описують послідовність дій для виконання конкретної операції
3. Управління ризиками	геополітичні ризики; економічні ризики; природні ризики; занепокоєння безпекою та невизначеність, спричинені війною тощо	інтеграція надійних стратегій управління ризиками в практику бухгалтерського обліку для захисту активів і забезпечення безперервності бізнесу; інтеграція ризик-орієнтованого підходу у внутрішній контроль; посилення контрольних процедур за збереженням активів, здійсненням господарських операцій та підготовкою фінансової звітності; проведення внутрішніх аудитів та залучення зовнішніх аудиторів, що допомагає виявити слабкі місця в системах обліку і внутрішнього контролю та оцінити ефективність управління ризиками
4. Відповідність нормативним вимогам	зміна (коригування) частини нормативних актів під час конфлікту; впровадження нових законів	потребує проактивних заходів щодо відповідності в облікових процесах; періодичний моніторинг, аналіз, внесення змін до облікових операцій; вчасність опрацювання законодавчих змін та інформації в обліку у складних умовах; впровадження механізмів контролю для забезпечення правильного застосування нових вимог законодавчих актів в облікових записях та при складанні фінансової звітності

Джерело: розроблено автором

2. Ускладнена логістика: виникнення труднощів при транспортуванні виробничих запасів, перевезенні готової продукції до або із деяких регіонів України. Необхідно прописувати на підприємстві етапи, шляхи та процедури організації постачальницьких та збутових операцій із перевезення запасів, організувати правильність записів в обліку та обрати ефективні методи оцінки логістичних процесів. Це дозволить контролювати витрати та визначати, де найбільше витрачається коштів через проблеми логістики. Для моніторингу постачань і транспортування можна мінімізувати вплив збоїв у логістиці із використанням сучасних програмних рішень, що дозволить відслідковувати всі затримки та зміни з можливістю коригування витрат, формування калькуляції транспортних витрат та врахування їх в обліку з урахуванням змін у логістиці.

3. Збільшення вартості виробництва: врахування підвищення цін на ресурси під впливом війни, проведення прогнозів щодо можливого підвищення, що спричинить зростання витрат при виробництві продукції птахівництва. Це вимагає уваги при формуванні даних в бухгалтерському обліку.

4. Ускладнення умов праці: урахування змін щодо умов праці персоналу через воєнні дії, проведення оцінки організація праці і її оплати. Для уникнення різких змін необхідно регулярно переглядати політику нарахування заробітних плат з урахуванням змін у трудовому законодавстві, умовах праці та компенсацій для працівників.

5. Невизначеність в курсах валют, зміни в податковій політиці: можуть створювати додаткові труднощі при плануванні діяльності та формуванні звітності. Бухгалтерські системи повинні оновлюватися в реальному часі для вчасного коригування облікових даних.

Визначені вище проблеми потребують чіткого аналізу та пошуку оптимальних рішень для підтримки ефективного бухгалтерського обліку у птахівництві в умовах війни в Україні.

Для вдосконалення обліку в галузі птахівництва в сучасних умовах необхідно:

1. вдосконалювати внутрішні організаційні процеси, запроваджувати сучасні українські електронні системи для ведення обліку та зменшення помилок;
2. здійснювати організацію системи внутрішнього контролю (аудиту) для забезпечення точності і достовірності даних обліку і звітності;
3. розробляти гнучкі фінансові моделі, що дозволить швидко в часі адаптуватися до змін у законодавстві та вимог ринку;
4. забезпечувати безперервність роботи через дистанційне ведення обліку, використання хмарних сервісів;
5. формувати базу даних для отримання актуальної інформації щодо змін у законодавстві та податковій політиці.

Для суб'єктів господарювання важливо систематизувати та аналізувати прямий і непрямий вплив наслідків війни на їх діяльність, щоб виявити потенційно важливі аспекти, які потребують подальшої оцінки, відображення в обліку та розкритті інформації у звітності. Проблеми, пов'язані з розкриттям наслідків війни в бухгалтерському обліку підприємств, вже сьогодні є досить поширеними, і це активно висвітлюється в роботах українських дослідників. Зокрема, Жук В., Бездушна Ю., Попко Є. аналізують методологічні підходи та напрями нормативно-методичного забезпечення змін в обліковій політиці щодо прискореного нарахування амортизації, а також обґрунтовують пропозиції щодо впровадження регіональної та галузевої політики, узгодженої з Державної податковою службою України, для застосування прискорених ставок амортизації на територіях, де тривають бойові дії. В іншій публікації цих же авторів детально розглядається методика фіксації прямої шкоди, завданої війною, для аграрного бізнесу на основі професійної оцінки бухгалтера [2, 3].

Кулик А. висвітлює особливості проведення знецінення активів в умовах збройної агресії [4], а Іщенко Я. та інші дослідники аналізують

управління аграрним бізнесом під час війни, зокрема питання облікового забезпечення та податкової політики [8]. Таким чином, зазначені публікації підтверджують актуальність проблем обліку наслідків війни, що постають перед підприємствами, і потребують наукового та методичного супроводу, а також роз'яснень від державних органів і регуляторів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Війна внесла суттєві зміни в систему бухгалтерського обліку в галузі птахівництва. Для того, щоб подолати негаразди, викликані воєнними діями, підприємствам необхідно адаптувати внутрішні облікові системи до умов сьогодення, постійно проводити підвищення кваліфікації бухгалтерів та використовувати сучасні українські програмні рішення. Також підтримку галузі повинна надавати держава, наприклад, шляхом спрощення податкового законодавства та наданням фінансової допомоги.

Оскільки кожне підприємство галузі птахівництва має можливість самостійно визначати підходи до організації та ведення обліку, то важливим є ефективна побудова якісного управлінського обліку, який сприятиме удосконаленню складання калькуляції продукції птахівництва, поліпшенню використання матеріальних ресурсів, правильній оцінці результатів аналізу за понесеними витратами, покращенню взаємодії між структурними підрозділами та реалізації функцій обліку для прийняття ефективних управлінських рішень.

Література

1. Жмудінський В. Правове забезпечення державної підтримки птахівництва в Україні: історичні аспекти та сучасний стан. *Адміністративне право і процес*. № 1. 2024. С. 40 – 51. DOI: <https://doi.org/10.17721/2227-796X.2024.1.03>. URL: 797-Article Text-1384-1-10-20240405.pdf (дата звернення: 03.03.2025).

2. Жук В., Бездушна Ю., Попко Є. Амортизація активів підприємств у воєнний час. *Облік і фінанси*. 2022. № 1(95). С. 5-12. DOI:

[https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-1\(95\)-5-12](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-1(95)-5-12). URL:
<https://afj.org.ua/pdf/881-amortizaciya-aktiviv-pidpriemstv-u-voenniy-chas.pdf>
(дата звернення: 03.03.2025).

3. Жук В., Попко Є., Остапчук С. Фіксація завданої війною прямої шкоди аграрному бізнесу, на основі професійного судження бухгалтера. *Облік і фінанси*. 2022. № 2(96). С. 15-21. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-2\(96\)-15-21](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-2(96)-15-21). URL: <https://afj.org.ua/pdf/898-fiksaciya-zavdanoi-viynoyu-pryamoj-shkodi-agrarnomu-biznesu-na-osnovi-profesiynogo-sudzhennya-buhgaltera.pdf> (дата звернення: 10.03.2025).

4. Кулик А. Особливості проведення знецінення активів в умовах збройної агресії. *Облік і фінанси*. 2022. № 4(98). С. 15-21. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4\(98\)-5-12](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4(98)-5-12). URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1679943> (дата звернення: 10.03.2025).

5. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Нова аграрна політика»: Національна рада з відновлення України від наслідків війни. 2022. 23 с. URL: https://cdn.prod.website-files.com/625d81ec8313622a52e2f031/62dea34c6639ce60b482c39c_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf (дата звернення: 31.03.2025).

6. Україна: Птахівництво та продукти півріччя. URL: <https://fas.usda.gov/data/ukraine-poultry-and-products-semi-annual-2> (дата звернення: 15.03.2025).

7. BDO в Україні про птахівництво: стан ринку, прогнози і можливості для експорту. 2024. URL: <https://eba.com.ua/bdo-v-ukrayini-pro-ptahivnytstvo-stan-rynku-prognozy-i-mozhlyvosti-dlya-eksportu/> (дата звернення: 31.03.2025).

8. Ishchenko, Y., Semenyshena, N., Yevdokymova, N., Stepaniuk, O., & Tsaruk, V. (2022). Management of agricultural business in war conditions: features of accounting and taxation. *Independent Journal of Management & Production*,

13(4), 2022. p. 602-624. URL:
<http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/2006/2197> (дата звернення:
15.03.2025).

References

1. Zhmudinsky, V. (2024), “Legal support of state support for poultry in Ukraine: historical aspects and current state”, *Administrative law and process*, [Online], vol. 1. pp. 40 – 51, available at: 797-Article Text-1384-1-10-20240405.pdf (Accessed 03 February 2025).

2. Zhuk, V., Bezdushna, Yu. and Popko, Ye. (2022), “Depreciation of Enterprise Assets in Wartime”, *Oblik i finansi*, [Online], vol. 1(95), pp. 5-12, available at: <https://afj.org.ua/pdf/881-amortizaciya-aktiviv-pidpriemstv-u-voenniy-chas.pdf> (Accessed 03 February 2025).

3. Zhuk, V., Popko, E. and Ostapchuk, S. (2022), “Fixation of direct damage caused by the war of agrarian business, on the basis of professional judgment of the accountant”, *Accounting and finance*, [Online], vol. 2 (96), pp. 15-21, available at: <https://afj.org.ua/pdf/898-fiksaciya-zavdanoi-viynoyu-pryamoi-shkodi-agrarnomu-biznesu-na-osnovi-profesiynogo-sudzhennya-buhgaltera.pdf> (Accessed 10 February 2025).

4. Kulik, A. (2022), “Features of depreciation of assets in the conditions of armed aggression”, *Accounting and finance*, [Online], vol 4 (98), pp. 15-21, available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1679943> (Accessed 10 February 2025).

5. National Council for the Restoration of Ukraine from the Consequences of War (2022), “Project of the restoration plan of Ukraine. Materials of the New Agrarian Policy Working Group”, available at: https://cdn.prod.website-files.com/625d81ec8313622a52e2f031/62dea34c6639ce60b482c39c_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf (Accessed 31 February 2025).

6. USDA (2024), “Ukraine: Poultry and Six months products”, available at: <https://fas.usda.gov/data/ukraine-poultry-and-products-ssemi-annual-2>. (Accessed 15 February 2025).

7. EBA (2024), “BDO in Ukraine about poultry farming: market state, forecasts and opportunities for export”, available at: <https://eba.com.ua/bdo-v-ukrayini-pro-ptahivnytstvo-stan-rynku-prognozy-i-mozhlyvosti-dlya-eksportu/> (Accessed 31 February 2025).

8. Ishchenko, Y., Semenyshena, N., Yevdokymova, N., Stepaniuk, O. and Tsaruk, V. (2022), “Management of Agricultural Business in War Conditions: Features of Accounting and Taxation”, *Independent Journal of Management & Production*, [Online], vol. 13 (4), pp. 602-624, available at: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/2006/2197> (Accessed 15 February 2025).

Стаття надійшла до редакції 03.04.2025 р.